EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 21. 11. 2018
COM(2018) 755 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

Výročná monitorovacia správa o vykonávaní programu na podporu štrukturálnych reforiem za rok 2017

{SWD(2018) 465 final}

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

Výročná monitorovacia správa o vykonávaní programu na podporu štrukturálnych reforiem za rok 2017

ÚVOD

Od roku 2017 Európska komisia riadi osobitný program s počiatočným rozpočtom 142,8 milióna EUR[1] [zvýšeným na 222,8 milióna EUR zmenou nariadenia (EÚ) 2017/825[2]] zameraný na podporu členských štátov, pokiaľ ide o prípravu a vykonávanie inštitucionálnych a administratívnych reforiem a reforiem podporujúcich rast – **program na podporu štrukturálnych reforiem** (SRSP).

Štrukturálne reformy sú prirodzene **zložitým procesom** a ich navrhovanie a vykonávanie si vyžaduje celý rad vysoko špecializovaných vedomostí a zručnosti. V niektorých členských štátoch kapacity na začatie a zavádzanie štrukturálnych reforiem často nie sú postačujúce na to, aby sa vyriešili administratívne, hospodárske a sociálne výzvy, ktoré takéto reformy so sebou prinášajú.

Cieľom programu na podporu štrukturálnych reforiem je preto pomôcť členským štátom **riešiť tieto výzvy** a **posilniť ich kapacity** na prípravu a vykonávanie inštitucionálnych a administratívnych reforiem a reforiem podporujúcich rast, čím prispieva k posilneniu inštitúcií, procesov riadenia a verejnej správy, ako aj k zvýšeniu výkonnosti a odolnosti hospodárskeho a sociálneho sektora. Cieľom je zvýšiť súdržnosť, konkurencieschopnosť, produktivitu, udržateľný rast, tvorbu pracovných miest a investície.

VYKONÁVANIE PROGRAMU V ROKU 2017

Rok 2017 bol prvým rokom vykonávania činností v rámci SRSP. Už v prvom kole programu **dopyt členských štátov výrazne presiahol rozpočet, ktorý bol k dispozícii**. Šestnásť členských štátov predložilo 271 žiadostí o podporu v celkovej odhadovanej výške takmer štvornásobku ročného rozpočtu SRSP na rok 2017, ktorý predstavoval 22,5 milióna EUR.

Pri výbere zo žiadostí členských štátov o financovanie v rámci SRSP na rok 2017 Komisia **žiadosti posudzovala na základe zásad a kritérií** stanovených v nariadení o SRSP. Na financovanie tak bolo vybratých **159 žiadostí zo 16 členských štátov**.

[1] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/825 zo 17. mája 2017, ktorým sa ustanovuje program na podporu štrukturálnych reforiem na obdobie rokov 2017 až 2020 a ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1303/2013 a (EÚ) č. 1305/2013 (nariadenie o SRSP).

[2] Komisia 6. decembra 2017 navrhla nariadenie o SRSP zmeniť s cieľom zvýšiť rozpočet programu o 80 miliónov EUR a doplniť podporu na členstvo v eurozóne medzi ciele, na ktoré sa poskytujú príspevky z tohto programu. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1671 z 23. októbra 2018, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2017/825 s cieľom zvýšiť finančné krytie programu na podporu štrukturálnych reforiem a upraviť jeho všeobecný cieľ, nadobudlo účinnosť 13. novembra 2018.

Na hlavné oblasti politiky pripadol takýto podiel vybratých žiadostí:

- 29 % na oblasť trhu práce, vzdelávania, zdravotníctva a sociálnej politiky,
- 28 % na oblasť rastu a podnikateľského prostredia,
- 18 % na oblasť správy príjmov a riadenia verejných financií,
- 16 % sa vzťahovalo na finančné služby a prístup k financovaniu, a
- 9 % súviselo so správou vecí verejných a verejnou správou.

V súlade so zásadou riadneho finančného hospodárenia boli pri financovaní uprednostnené žiadosti, pri ktorých bolo možné **rýchlo poskytnúť podporu a zaviesť reformy do praxe**, a žiadosti zamerané na **stanovené ciele s presvedčivými očakávanými výsledkami v praxi**.

Takmer **90 % žiadostí vybratých na financovanie v roku 2017 priamo súvisí so strategickými prioritami EÚ**.

Vybraté žiadosti možno podľa príslušných okolností, za ktorých sa môžu predložiť podľa nariadenia SRSP (článok 7 ods. 3), rozdeliť takto:

- 51 % vybratých žiadostí súviselo s vykonávaním reforiem v nadväznosti na výzvy, na ktoré sa poukázalo v procese európskeho semestra (odporúčania pre jednotlivé krajiny, správy o krajine),
- 27 % vybratých žiadostí súviselo s vykonávaním strategických priorít Únie (únia kapitálových trhov, energetická únia a politika v oblasti klímy atď.),
- 7 % vybratých žiadostí súviselo s vykonávaním práva Únie a
- 4 % vybratých žiadostí súviseli s vykonávaním programu makroekonomických úprav EÚ.

Hoci náplňou tejto správy nie je hodnotiť skutočný vplyv podporných opatrení, môžeme povedať, že už 14 mesiacov od začatia vykonávania podporných opatrení vybratých na financovanie program **začal prinášať očakávané výstupy** – napr. vo forme strategického a právneho poradenstva, štúdií, odbornej prípravy, seminárov, odporúčaní, akčných plánov atď.

Do 31. októbra 2018 sa zrealizovalo (ukončilo) 12 % projektov na podporu reforiem, 82 % projektov sa začalo realizovať v praxi a 6 % projektov bolo v prípravnej fáze.

Najväčšia časť **podporných opatrení vykonaných v roku 2017** bola zameraná na:

- zlepšenie fungovania vnútroštátnej správy príjmov (11 %),
- podporu rozvoja vnútroštátnych a cezhraničných kapitálových trhov (9 %),
- zlepšenie dostupnosti, efektívnosti a odolnosti systémov zdravotnej starostlivosti (9 %),
- reformu rámcov politík v oblasti energetiky vrátane prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo, podpory energetickej efektívnosti a energie z obnoviteľných zdrojov (6 %),
- posilnenie systémov vzdelávania a odbornej prípravy (5 %), a
- zvýšenie efektívnosti a účinnosti verejného sektora (5 %).

POKROK VZHĽADOM NA CIELE PROGRAMU

Program je na správnej ceste aj z pohľadu plnenia svojho všeobecného cieľa[3]. Podporné opatrenia sa vykonávajú v tých oblastiach politiky, v ktorých členské štáty plánujú a/alebo by mali prijať inštitucionálne, administratívne a/alebo štrukturálne reformy aj vďaka poskytnutej podpore. Najmä všetky podporné opatrenia vybraté v rámci SRSP za rok 2017 prispievajú k vykonávaniu **inštitucionálnych, administratívnych a štrukturálnych reforiem,** ktoré členské štáty uskutočňujú v **rôznych hospodárskych a sociálnych odvetviach** a v **reakcii na hospodárske a sociálne výzvy.**

V prvom roku vykonávania SRSP sa celkovo preukázalo, že SRSP dokáže **významne prispieť** k úsiliu vnútroštátnych orgánov členských štátov o **identifikáciu a odstraňovanie určitých štrukturálnych nedostatkov**, ktoré zabraňujú tvorbe a realizácii reforiem. Program napríklad pomohol preskúmať súčasné postupy tvorby práva, identifikovať nedostatky a poskytnúť odporúčania na zlepšenia. Rovnako sa program osvedčil ako dôležitý nástroj pomoci na zvyšovanie kapacít členských štátov na vymedzenie efektívnejších postupov a metodík (zvýšenie efektívnosti systému zdravotnej starostlivosti) a/alebo napredovanie k účinnejšiemu riadeniu ľudských zdrojov (výmena skúseností medzi sudcami z rôznych členských štátov, v rámci ktorej sa delia o svoje vnútroštátne postupy so žiadajúcim členským štátom).

Akcie vybraté v rámci SRSP za rok 2017 sú navrhnuté tak, aby zabezpečili európsku pridanú hodnotu okrem iného prostredníctvom **komplementárnosti a synergií s inými programami** a politikami na vnútroštátnej úrovni, na úrovni Únie a na medzinárodnej úrovni a/alebo prostredníctvom príspevku k **posilneniu vzájomnej dôvery a spolupráce** medzi prijímajúcimi členskými štátmi a Komisiou. Okrem toho by cieľom akcií malo byť aj umožniť vypracovanie a realizáciu riešení, ktoré sú zamerané na vnútroštátne výzvy, ale majú pozitívny vplyv aj na **cezhraničné výzvy alebo výzvy v celej Únii**. Ako príklad možno vybrať tieto podporné opatrenia:

- podporné opatrenia na posilnenie rozvoja **regionálnych kapitálových trhov** a uľahčenie zavádzania nadregionálneho rámca krytých dlhopisov,
- podpora posudzovania **výkonnosti systémov zdravotnej starostlivosti** súbežne v dvoch krajinách, pri ktorej sa využije vzájomné učenie sa a spolupráca na úrovni EÚ a bude sa opierať o skúsenosti jedného členského štátu s cieľom pomôcť prispôsobiť podporu pre iný členský štát,
- budovanie vzájomnej dôvery umožnením **výmeny expertov medzi vnútroštátnym ministerstvom zodpovedným za energetiku a iným správnym orgánom** s cieľom pomôcť lepšie porozumieť energetickej chudobe, merať ju a bojovať proti nej, alebo
- umožnenie výmeny najlepších postupov v oblasti zavádzania **rôznych dôchodkových systémov** medzi viacerými krajinami.

Keďže Komisia je v lepšej pozícii ako jednotlivé členské štáty osamote, aby **identifikovala a koordinovala osvedčené postupy,** v mnohých prípadoch sú podporné opatrenia poskytnuté členským štátom založené na výmene osvedčených postupov medzi členskými štátmi a medzinárodnými organizáciami alebo sú o ňu doplnené. **Zvýšila sa tým aj efektívnosť**, pretože pozitívne výsledky z jedného členského štátu možno často dosiahnuť aj v inom štáte.

[3] Výsledky podporných opatrení môžu ovplyvniť niektoré vonkajšie faktory a existuje riziko, že potrebné reformy sa nakoniec nevykonajú. Preto sa musí vyhodnotiť príčinná súvislosť medzi podpornými opatreniami zabezpečenými v rámci programu a dosiahnutím všeobecného cieľa v jednotlivých prípadoch a s ohľadom na ovplyvňujúce vonkajšie faktory.

ZÁVER

V prvom roku vykonávania SRSP sa celkovo preukázalo, že môže **významne prispieť k pretrvávajúcemu úsiliu vnútroštátnych orgánov členských štátov identifikovať a odstraňovať určité štrukturálne nedostatky** a prekážky pri tvorbe a realizácii reforiem a pri stanovovaní ich priorít. Rovnako sa program osvedčil ako významný nástroj na zvyšovanie kapacít členských štátov na vymedzenie efektívnejších postupov a metodík a/alebo napredovanie k účinnejšiemu riadeniu ľudských zdrojov.

Výsledky podporných činností sa síce viažu na konkrétne projekty, účinné kroky nadväzujúce na takéto činnosti z hľadiska vykonávania konkrétnych reforiem však zostávajú **výhradnou zodpovednosťou prijímajúceho členského štátu**.

Komisia bude v nadchádzajúcich rokoch pokračovať v monitorovaní prijímania podporných opatrení, ako aj vykonávania inštitucionálnych a administratívnych reforiem a reforiem podporujúcich rast (dosahovania cieľa programu).